

ค้าออนไลน์ข้ามพรมแดนหดตัวแรง

กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจ ให้ข้อมูลว่าอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดนของรัสเซียในเดือนเมษายนลดลงร้อยละ 30-35 เมื่อเทียบกับปี ซึ่งการหดตัวได้รับอิทธิพลจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนรูเบิลและปัญหาการชำระเงินเนื่องจากมาตรการคว่ำบาตร ขณะที่สมาคมบริษัทการค้าทางอินเทอร์เน็ต (AKIT) ประเมินว่าลดลงถึงร้อยละ 51 และตั้งข้อสังเกตว่าหมวดเสื้อผ้าและรองเท้าลดลงมากกว่าหมวดอื่นๆ ทั้งนี้กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อว่าผลิตภัณฑ์ภายในสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (EAEU ประกอบไปด้วยสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ รัสเซีย เบลารุส อาร์เมเนีย คาซัคสถาน และคีร์กีซสถาน) จะเข้ามาทดแทนสินค้าของต่างประเทศที่ถอนตัวออกจากตลาดรัสเซียไป โดย EAEU ได้เริ่มพัฒนากรอบการกำกับดูแลที่จำเป็นแล้ว ผู้เชี่ยวชาญกล่าวเสริมว่าขณะนี้ธุรกิจกำลังดำเนินการวางแผนการนำเข้าสิ่งของจากแบรนด์ที่ปิดกิจการในประเทศรัสเซียโดยผ่านกลุ่มประเทศสมาชิก EAEU

ตามการประเมินของ AKIT ในเดือนเมษายนของปีนี้ การซื้อขายของการค้าทางอินเทอร์เน็ตข้ามพรมแดนลดลงร้อยละ 51 เมื่อเทียบเป็นรายปี มีมูลค่า 11.7 พันล้านรูเบิล โดยคิดเป็นสัดส่วนของปริมาณการขายออนไลน์ทั้งหมดร้อยละ 3 ในขณะที่ตอนสิ้นปีที่แล้วมีสูงถึงร้อยละ 13

กระทรวงการพัฒนาเศรษฐกิจเห็นว่าข้อมูล AKIT มีการประเมินค่าสูงไป โดยตั้งข้อสังเกตว่าการลดลงของอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดนน่าจะมีเพียงร้อยละ 30-35 เมื่อเทียบเป็นรายปี สาเหตุหลักมาจากความผันผวนสูงของอัตราแลกเปลี่ยนรูเบิลและปัญหาในการชำระเงิน

เนื่องจากมาตรการคว่ำบาตร ขณะนี้อัตราการลดลงได้ชะลอตัวลงแล้ว และการลดลงนี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่องบประมาณ เนื่องจากอาการทางศุลกากรจะถูกเก็บเฉพาะคำสั่งซื้อสินค้าที่มีราคาเกินเพดานที่กำหนดไว้ แต่หากมองในมุมกว้างจะเห็นได้ว่าการลดลงสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทาน

ในเดือนเมษายน สภาคณะกรรมการการค้าเศรษฐกิจยูเรเชีย (EEC) ได้เพิ่มเพดานมูลค่าการนำเข้าสินค้านำเข้าปลอดภาษีสำหรับใช้ส่วนตัวในประเทศสมาชิกจาก 500 ยูโร เป็น 1,000 ยูโร โดยหวังจะช่วยเหลือประชาชนภายใต้สถานการณ์การถูกใช้มาตรการคว่ำบาตรกดดันและหลีกเลี่ยงปัญหาการขาดแคลนสินค้าจำเป็นและการนำเข้าที่สำคัญ

กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจมองว่าผลิตภัณฑ์ของประเทศในสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชียสามารถเข้ามาแทนที่สินค้าของต่างประเทศที่ถอนตัวออกจากตลาดรัสเซียไป โดยการพัฒนาการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศสมาชิกที่กำลังดำเนินการปรับปรุงกรอบการกำกับดูแล

Vahagn Kazaryan ผู้อำนวยการแผนกมาตรการทางภาษีศุลกากรและไม่ใช่ภาษีของ EEC กล่าวว่าเมื่อคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันในการซื้อออปชั่นออนไลน์ ถือเป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใน EAEU อย่างไรก็ตามเป็นการยากที่จะคาดการณ์เนื่องจากขาดความชัดเจนทางด้านโลจิสติกส์และการธนาคาร โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบของประเทศสมาชิกร่วมกับ EEC กำลังดำเนินงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

มีการสร้างกรอบการกำกับดูแลและกฎหมายที่เป็นหนึ่งเดียวโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างความมั่นใจในการเคลื่อนย้ายสินค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ปราศจากสิ่งกีดขวางในอาณาเขตของ EAEU

การลดลงของมูลค่าการซื้อขายของการค้าออนไลน์ข้ามพรมแดนได้รับการยืนยันโดย Russian Post (หน่วยงานไปรษณีย์ของรัสเซีย) ที่ได้บันทึกการลดลงของปริมาณไปรษณีย์ภัณฑ์ระหว่างประเทศทั้งขาเข้าและขาออกองค์กรกล่าวว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีการหมุนเวียนแลกเปลี่ยนไปรษณีย์กันได้เกือบทุกประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็ยอมรับว่าต้องใช้เวลาการส่งมอบเพิ่มขึ้นตัวอย่างเช่น ในเดือนกุมภาพันธ์ พัสดุ EMS (จัดส่งโดยผู้ให้บริการจัดส่งพัสดุภัณฑ์) และพัสดุนานาชาติจากรัสเซียไปยังประเทศปลายทางใช้เวลา 8-10 วัน และในเดือนเมษายน เพิ่มขึ้นเป็น 15-16 วัน โดยมีสัดส่วนในการส่งมอบข้ามพรมแดนจากตลาดจีนเพิ่มขึ้น รวมทั้งที่ดำเนินการผ่านแพลตฟอร์ม Mail Forwarding ที่ไม่ได้จัดส่งสินค้าโดยตรงไปยังรัสเซียแต่อาศัยผ่านตัวกลางอีกทอดหนึ่ง

จากการศึกษาของ AKIT พบว่าผลประกอบการของอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดนลดลงในเกือบทุกหมวด โดยเฉพาะ "เสื้อผ้าและรองเท้า" ลดลงร้อยละ 92 "ความงามและสุขภาพ" ลดลงร้อยละ 39 "เฟอร์นิเจอร์และของใช้ในบ้าน" ลดลงร้อยละ 31 "ชิ้นส่วนรถยนต์" ลดลงร้อยละ 25 "เครื่องใช้ภายในบ้าน" ลดลงร้อยละ 19

มูลค่าการซื้อขายรวมของการค้าออนไลน์ในเดือนเมษายนมีมูลค่า 361.4 พันล้านรูเบิล เพิ่มขึ้นร้อยละ 32 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปีที่ผ่านมา โดยมีปริมาณการซื้อในตลาดภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 40 เมื่อเทียบเป็นรายปี เป็นมูลค่า 349.7 พันล้านรูเบิล ซึ่งการเติบโตได้รับแรงหนุนหลักจากความต้องการอุปกรณ์และเครื่องมือทำสวนตามฤดูกาลที่มียอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 235

ร้านค้าออนไลน์ของต่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดในปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ AliExpress (โดยมีมูลค่าการซื้อขายใน

รัสเซีย 201.1 พันล้านรูเบิล) รองลงมาได้แก่ Asos (67.2 พันล้านรูเบิล) และอีเบย์ (40 พันล้านรูเบิล) แต่ในเดือนมีนาคมของปีนี้ หลังจากเริ่มปฏิบัติการพิเศษทางทหารในยูเครนทำให้แพลตฟอร์มออนไลน์ของต่างประเทศส่วนใหญ่หยุดดำเนินธุรกิจกับรัสเซีย เป็นผลให้มูลค่าการซื้อขายของตลาดออนไลน์ข้ามพรมแดนเริ่มลดลง โดยมูลค่าการค้าในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์มีมากกว่า 38 พันล้านรูเบิล จากนั้นในเดือนมีนาคมก็ลดลงเหลือเพียง 12.1 พันล้าน

ในบรรดาแพลตฟอร์มออนไลน์ของต่างประเทศรายใหญ่ทั้งหมด มีเพียง AliExpress เท่านั้นที่ยังคงเปิดดำเนินธุรกิจในรัสเซีย

นอกเหนือจากปัญหาการขนส่งสินค้าที่ซับซ้อนแล้ว ยังมีปัญหาในการชำระค่าสินค้าไปยังต่างประเทศตามมาด้วย ถ้าหากปัญหาแรกยังไม่สามารถแก้ไขได้โดยเร็วก็ไม่ทราบจะอย่างไรกับปัญหาที่สองที่ยังไม่มีความชัดเจนผู้เชี่ยวชาญตั้งข้อสังเกตว่ามีทางเลือกเดียวที่จะสามารถชดเชยแพลตฟอร์มการค้าออนไลน์ที่เลิกธุรกิจไปแล้วคือการพัฒนาการค้าทางอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ EAEU ขึ้นมาเอง แต่ถึงกระนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์อีกหลายประการรวมทั้งการเก็บภาษีซ้ำซ้อนและขาดการบูรณาการระบบการชำระเงินระหว่างกัน

Mikhail Burmistrov ผู้อำนวยการทั่วไปของ Infoline Analytics ตั้งข้อสงสัยว่าผลิตภัณฑ์ของประเทศในกลุ่ม EAEU จะสามารถทดแทนสินค้าจากยุโรปและอเมริกาที่ผู้บริโภคสั่งซื้อบนเว็บไซต์อินเทอร์เน็ตต่างประเทศได้จริงหรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องของการพัฒนาแผนงานที่ทำอย่างไรจึงจะสามารถส่งสินค้าไปให้รัสเซียโดยผ่านกลุ่มประเทศสมาชิก EAEU

ที่มา: *The turnover of cross-border online trade decreased by a third*, by Maria Kotova, iz.ru

ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งรัสเซีย-ยูเครน รัสเซียเป็นประเทศหนึ่งที่มีการค้าออนไลน์มีอัตราการเติบโตสูงที่สุดของโลกและมีแนวโน้มจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยได้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-

19 ที่ผู้คนต้องใช้ชีวิตอยู่กับบ้านมากขึ้นเป็นตัวเร่งให้ธุรกิจออนไลน์เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง

ต่อมาเจ้าของแพลตฟอร์มการค้าออนไลน์รายใหญ่ของรัสเซียได้พัฒนาธุรกิจไปสู่การค้าแบบข้ามพรมแดนมากขึ้น กล่าวคือเปิดโอกาสให้ผู้ค้าในต่างประเทศเข้ามาเป็นผู้ค้าบนแพลตฟอร์มของตนเองมากขึ้น โดยได้อาศัยประโยชน์ทางข้อกำหนดของรัสเซียที่อนุญาตให้บุคคลทั่วไปสามารถทำการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์จากต่างประเทศได้โดยตรงโดยไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าหากการสั่งซื้อสินค้ามีมูลค่าไม่เกิน 200 ยูโร และมีน้ำหนักไม่เกิน 31 กิโลกรัม หากเกินกว่าที่กำหนดก็เสียภาษีเฉพาะส่วนที่เกินเท่านั้น

เมื่อปีที่ผ่านมาสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงมอสโก ได้จัดกิจกรรมเชิญชวนผู้ประกอบการไทย

เข้าร่วมเป็นผู้ค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์ Ozon ของรัสเซีย

แต่ด้วยสถานการณ์การขนส่งระหว่างประเทศของรัสเซียในขณะนี้ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ จึงส่งผลให้มูลค่าการค้าออนไลน์แบบข้ามพรมแดนต้องหดตัวลงและยังไม่มี ความชัดเจนว่าสถานการณ์จะยืดเยื้อไปยาวนานเพียงใด

สำหรับผู้ค้าไทยที่สมัครเข้าร่วมเป็นผู้ค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์ของรัสเซียไปแล้ว คงต้องรอให้ปัญหาการขนส่งระหว่างประเทศของรัสเซียบรรเทาลงแล้วจึงจะสามารถทำการค้าได้ตามปกติ